

Bijlage 2

Onderzoeksverantwoording

Uitvoering van de literatuurstudie

Om de vraag te beantwoorden wat bekend is uit (internationale) literatuur en onderzoek over de preventie en aanpak van polarisatie in het jeugddomein hebben we zoekacties uitgevoerd in de belangrijkste zoekmachines en databases van (internationale) onderzoeksliteratuur. Alvorens te gaan zoeken in de literatuur hebben we eerst een verzameling relevante zoektermen vastgesteld.

Het gaat om de volgende termen in het Nederlands en in het Engels.

• (Sociale) Polarisation	(Social) Polarization
• Verdeeldheid	Divisive(ness)
• Preventie	Prevention
• Jeugd	Youth
• Jongeren	Young
• (Maatschappelijke) Tegenstellingen	(Social) Differences
• (Sociale) Spanningen	(Social) Tensions
• (Sociaal) Conflict	(Social) Conflict
• Segregatie	Segregation

De resultaten die dit oplevert, kunnen we verder verfijnen aan de hand van de volgende trefwoorden die betrekking hebben op de praktijk en op specifieke locaties.

• Praktijk	Practice
• Interventie	Intervention
• Project	Project
• Methodiek	Method
• Stad	City
• Buurt/wijk	Neighbourhood
• School	School

Vervolgens hebben we zoekacties uitgevoerd in de belangrijkste zoekmachines en databases van (internationale) onderzoeksliteratuur. Dat zijn:

- Scholar (zoekmachine die speciaal in wetenschappelijke publicaties zoekt);
- Psycinfo (publicaties op het gebied van de psychologie en de gedragswetenschappen);
- Eric (database van het Educational Resources Information Centre op het gebied van onderwijs(kunde), opvoeding en opvoedkunde);
- Cochrane Library (gezondheidszorg);
- Campbell Collaboration (systematische reviews op sociaal en economisch gebied)
- Narcis (National Academic Research and Collaborations Information System met (open access) publicaties afkomstig uit de Nederlandse repositories en datasets van data-archieven). Daarnaast zijn er beschrijvingen van onderzoeksprojecten, onderzoekers en onderzoeksinstituten opgenomen.

In aanvulling hierop hebben we ook doelgericht gezocht in meer specifieke bronnen van relevante informatie, zoals de website van het Radicalisation Awareness Network (RAN); de website van Impact

Europe (Informatie over hoe effectiviteit te beoordelen van interventies op het gebied van radicalisering) en de website van Hedaya (op haar website deelt Hedaya voorbeelden van goede praktijken en van het implementeren van bewezen effectieve manieren om te reageren op de dreiging van extremisme).

Verder hebben wij gebruik gemaakt van de zwaan-kleef-aan-methode door in elke relevante publicatie de literatuurlijst na te pluizen op andere, niet eerder gevonden teksten. We hebben ook gezocht in de literatuurverwijzingen van publicaties die we al kenden.

Uitvoering van de interviews, focusgroep en documentenstudie

We hebben interviews afgenomen met 24 experts en praktijkdeskundigen om te komen om 'oplopende spanningen/incidenten op het gebied van polarisatie in het jeugddomein' te beschrijven, en praktijkvoorbeelden hiervan te inventariseren. Gesproken met experts en praktijkdeskundigen binnen de werkvelden jongerenwerk, sociaal werk, jeugdzorg, onderwijs, discriminatiebestrijding, veiligheid en politie. Tevens is een focusgroep uitgevoerd met experts en praktijkdeskundigen voor nadere verdieping van de bevindingen vanuit de interviews. Tot slot hebben we een documentenstudie en google search uitgevoerd ter aanvulling van onze inventarisatie van praktijkvoorbeelden.

Topiclijst interviews

Ten behoeve van de afname van de interviews met experts en praktijkdeskundigen was een topiclijst opgesteld. In de interviews zijn de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:

1. Is in uw werkveld wel eens sprake van oplopende spanningen of incidenten waarbij jongeren zijn betrokken? Specifiek gaat het daarbij om maatschappelijke spanningen langs etnische-religieuze-culturele scheidslijnen tussen groepen jongeren en/of spanningen/wantrouwen tussen jongeren en instituties. Onder incidenten verstaan we ook de oplopende spanningen die daaraan vooraf (kunnen) gaan zonder dat het per se tot een incident komt.
2. Om wat voor spanningen/incidenten in uw werkveld gaat het dan?
3. Wie zijn/waren betrokken bij deze spanningen/incidenten?
 - Achtergronden betrokken jongeren?
 - Welke professionals zijn betrokken?
 - Welke andere groepen zijn betrokken?
4. Oorzaken?
 - Wat zijn/waren oorzaken/aanleiding(en) voor deze spanningen/incidenten?
 - Is/was eventueel sprake van externe factoren die spanningen 'triggeren' of versterken (escalatie) (bv bepaalde personen in de omgeving van de betrokken jongeren, of verhalen of berichten op sociale media, nepnieuws, nationale of internationale gebeurtenissen, uitspraken politici of opinieleiders).
5. Wat gebeurt er, hoe verlopen processen van oplopende spanningen?
6. Loopt het wel eens uit de hand of dreigt het wel eens uit de hand te lopen? Wat was daartoe de aanleiding? En wat gebeurt er dan?

7. Hoe wordt geïntervenieerd bij oplopende spanningen?
 - Welke werkwijzen worden ingezet?
 - Welke partners zijn daarbij betrokken?
 - Is te zeggen of deze werkwijzen tot resultaten leiden?
 - Welke lessen zijn er te trekken over werkwijzen? Wat gaat goed, wat kan beter?
 - Welke lessen zijn er te trekken over de samenwerking tussen partners? Wat dat goed, wat kan beter?
8. Kent u concrete voorbeelden van oplopende spanningen/ incidenten waarbij is geïntervenieerd?

Uitgave van Platform JEP

Info@platformjep.nl
www.PlatformJEP.nl

Het onderzoek is uitgevoerd door Verwey-Jonker Instituut en Nederlands Jeugdinstituut in opdracht van Platform JEP.

Auteurs: Ron van Wonderen en Gert van den Berg
Met medewerking van: Leyla Reches en Puck van Suylen
Eindredactie: Platform JEP

© Juni 2019, Verwey-Jonker Instituut & Nederlands Jeugdinstituut

Platform JEP
Jeugd preventie van
Extremisme en Polarisatie

*Verwey-
Jonker*
Instituut

**Nederlands
Jeugdinstituut**